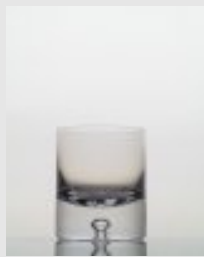

Hof Arnhem, 19 september 2006, Bender v Palma cs*Glas uit Bonny-serie**Glazen van Palma***AUTEURSRECHT****Geen oorspronkelijke werken**

- Dergelijke voorwerpen worden wat vormgeving en materiaal betreft in beginsel voor een belangrijk deel bepaald door hun functionele karakter, en berusten in zoverre op objectieve vereisten van technische en praktische aard. In het onderhavige geval geeft noch de gekozen (gebruikelijke hoofd)vorm van de betrokken voorwerpen, noch het gebruikte materiaal (doorzichtig glas) aanleiding om daarin zodanige keuzes van de maker te ontdekken

Het hof stelt voorop dat de in de Bonny-serie opgenomen voorwerpen alle (een bepaald soort) gebruiksvoorwerpen zijn. Dergelijke voorwerpen worden wat vormgeving en materiaal betreft in beginsel voor een belangrijk deel bepaald door hun functionele karakter, en berusten in zoverre op objectieve vereisten van technische en praktische aard. In het onderhavige geval geeft noch de gekozen (gebruikelijke hoofd)vorm van de betrokken voorwerpen, noch het gebruikte materiaal (doorzichtig glas) aanleiding om daarin zodanige keuzes van de maker te ontdekken dat aan de voorwerpen een eigen, oorspronkelijk karakter moet worden toegeschreven,

- behoudens — wellicht — de steeds in de voorwerpen terugkerende dikke bodem met luchtbel. Met betrekking tot deze laatste kenmerken heeft Palma echter onweersproken gesteld dat de Finse ontwerper Wirkkala deze in 1952 heeft ontworpen en aan hem, althans aan zijn erfgenamen, althans aan de Finse producent Ittala, het auteursrecht daarop toekomt.

Voor zover de Bonny-serie wordt gekenmerkt door het feit dat het glas (van Krosno) een heldere, blauwachtige glans heeft, kan ook dit feit niet als subjectieve keuze van de maker worden gekarakteriseerd, nu in elk geval bij gelegenheid van de pleidooien voor dit hof door

Palma onweersproken is gesteld dat dit het kenmerk is van de (betere) kwaliteit van het glas en ook de advocaat van Bender heeft gesteld dat die blauwe glans slechts het gevolg is van bij de productie van het glas gebruikte grondstoffen. Dit betekent dat ook aan dit kenmerk een zuiver technisch karakter toekomt.

SLAAFSE NABOOTSIING**Deugdelijkheid en bruikbaarheid**

- Ook hier stelt het hof voorop dat de in de Bonny-serie opgenomen voorwerpen alle (een bepaald soort) gebruiksvoorwerpen zijn die, wat vormgeving en materiaal betreft, in beginsel voor een belangrijk deel worden bepaald door hun functionele karakter, en dat elk van die voorwerpen in zoverre weinig ruimte biedt voor variatie met een vergelijkbaar voorwerp van een andere producent, zeker nu de opvallend dikke bodem met luchtbel ook volgens Bender een niet specifiek voor haar producten kenmerkend detail is.
- In het onderhavige geval zijn echter daar, waar door de mogelijkheid tot detaillering — zonder aan de deugdelijkheid en bruikbaarheid van de voorwerpen afbreuk te doen — onderlinge afwijkingen kunnen worden aangebracht, in meerdere opzichten ook verschillen aan te wijzen.

Te denken valt daarbij bijvoorbeeld — naast de door Bender erkende afwijking (kromming) in de hals van een rozenvaasje — aan de vorm van sommige karaffen, de deksels van een pot en een doos, de voet van een bonbon-fruitschaal, etcetera (vgl. — telkens met de vergelijkbare voorwerpen afgebeeld op productie 10 van Palma in eerste aanleg – productie 5 van Bender in eerste aanleg, respectievelijk afbeeldingen 10 t/m 14, afbeeldingen 23 en 24, afbeelding 25, etcetera). Daarnaast bestaan, al zijn die volgens Bender slechts gering, in veel gevallen afwijkingen in de afmeting (vgl. o.m. Productie 11 Palma in eerste aanleg).

Bovendien bestaan, zoals hiervoor onder 4.4 reeds werd overwogen, duidelijke verschillen in de kwaliteit en de kleur van het gebruikte glas: bij gelegenheid van de pleidooien voor dit hof waren partijen het erover eens dat de in de Bonny-serie gebruikte glassoort helder is en een blauwachtige schijn vertoont, terwijl de glassoort die in de door Palma verkochte producten is verwerkt, wat donkerder en doffer is, hetgeen volgens partijen zijn verklaring vindt in het feit dat de in de producten van Krosno verwerkte glassoort van een betere kwaliteit is. Ten slotte is van groot belang dat Bender haar stelling, dat Palma met de verkoop van de beweerdelijk geïmiteerde voorwerpen nodeloos verwarring sticht bij het publiek, op geen enkele wijze heeft geconcretiseerd, bijvoorbeeld door middel van onderzoek en/of het uitvoeren van een of meer enquêtes onder het publiek waaruit van zodanige verwarring zou kunnen blijken. Evenmin heeft het hof die conclusie op basis van eigen waarneming kunnen trekken, toen bij gelegenheid van de pleidooien voor dit hof door partijen een aantal voorwerpen uit de Bonny-serie, met daarnaast telkens het vergelijkbare Palma product, was

uitgesteld. Bender heeft ook niet gewezen op voorval-
len in de praktijk waaruit steun te putten valt voor haar
stelling dat Palma onnodige verwarring zaait.

Vindplaatsen: BIE 2008, nr. 63, p. 454

Hof Arnhem, 19 september 2006

(D.J. van der Kwaak, A. Smeeïng-van Hees, V. van den
Brink)

Art. 6:162BW

De in de Bonny-serie opgenomen voorwerpen worden
voor een belangrijk deel bepaald door hun functionele
karakter. De opvallend dikke bodem met luchtbel is
geen specifiek voor haar producten kenmerkend detail.
Daar, waar zonder aan de deugdelijkheid en bruikbaar-
heid afbreuk te doen onderlinge afwijkingen kunnen
worden aangebracht, zijn in meerdere opzichten ver-
schillen aan te wijzen. Bender heeft haar stelling, dat
Palma nodeloos verwarring sticht bij het publiek, op
geen enkele wijze geconcretiseerd. Geen slaafse na-
bootsing, geen schending van artikel 6:162BW.

Bender Delft BV te Delft, appellante, procureur mr.
J.C.N.B. Kaal, advocaat mr. W.H. van Noort te Amster-
dam,
tegen

1 Palma Products vof te Rijssen (Ov.),
2 Marinus Jakobus Meulenbelt te Nijverdal,
3 Stephan Meulenbelt te Nijverdal geïntimeerden, pro-
cureur mr. A.F. van Dam, advocaat mr. A.E.B. de
Hollander te Rijssen.
[...]

4. De beoordeling van het geschil in hoger beroep

4.1 De voorzieningenrechter heeft in het vonnis waar-
van beroep beslist dat Bender geen spoedeisend belang
heeft bij het door haar gevorderde, omdat zij – kort ge-
zegd – niet voortvarend genoeg is opgetreden, nu
vaststaat dat Bender reeds in 2002 Palma bij brief van
16 juli 2002 heeft medegedeeld dat deze producten op
de markt bracht die inbreuk maakten op het auteurs-
recht van Bender maar vervolgens – tot de onderhavige
procedure – geen verdere stappen tegen Palma heeft
ondernomen. Het hof is echter van oordeel dat een vor-
dering als de onderhavige, ook indien deze eerder had
kunnen zijn ingesteld, naar haar aard een spoedeisend
karakter heeft. Dit impliceert dat de vraag of Palma in
2002 reeds zeventien van de thans gewraakte producten
verkochte (standpunt Palma) dan wel slechts zes daarvan
(standpunt Bender), in het midden kan worden gelaten.

4.2 In het onderhavige geschil gaat het in de eerste
plaatsom de vraag of Bender auteursrecht heeft op de
serie glaswerk die de Poolse glasblazer Krosno—die hier
te lande sinds 1979 door Bender als exclusief
agent/importeur wordt vertegenwoordigd – vervaardigt
en onder meer bestaat uit karaffen, glazen, asbakken en
koek- en bonbonpotten, een serie die op de Nederland-
se markt bekend is onder de naam ‘Bonny’ (verder te
noemen: ‘de Bonny-collectie’).

4.3 Voor de beantwoording van die vraag is allereerst
van belang of de in de Bonny-collectie opgenomen
voorwerpen als werk in de zin van artikel 10 lid 1 aan-
hef en onder 11° van de Auteurswet (verder: ‘Aw’)
moeten worden beschouwd. Hiervoor is vereist dat de
tekening of het model kan worden aangemerkt als een
werk op het gebied van de toegepaste kunst, dat wil
zeggen als een voortbrengsel met een eigen, oorspron-
kelijk karakter, dat het persoonlijke stempel van de
maker draagt. Dit betekent dat een voortbrengsel pas-
voor bescherming door het auteursrecht in aanmerking
komt als in zoverre sprake is van een creatieve prestatie
dat de maker bij de vormgeving heeft gemaakt die
subjectief bepaald zijn, dat wil zeggen keuzes die
berusten op de eigen persoonlijke smaak of voorkeur
van de maker en niet uitsluitend op objectieve vereisten
van technische of praktische aard. Technische, objec-
tieve inventiviteit valt niet onder de creativiteit die het
auteursrecht beschermt. Daarbij is niet noodzakelijk dat
alle afzonderlijke bestanddelen op zichzelf genomen
oorspronkelijk zijn; het gaat erom of de gebruikte com-
binatie van bestanddelen, die tezamen het
voortbrengsel vormen, daaraan een oorspronkelijk ka-
rakter geven.

4.4 Het hof stelt voorop dat de in de Bonny-serie opge-
nommen voorwerpen alle (een bepaald soort)
gebruiksvoorwerpen zijn. Dergelijke voorwerpen wor-
den wat vormgeving en materiaal betreft in beginsel
voor een belangrijk deel bepaald door hun functionele
karakter, en berusten in zoverre op objectieve vereisten
van technische en praktische aard. In het onderhavige
geval geeft noch de gekozen (gebruikelijke hoofd)vorm
van de betrokken voorwerpen, noch het gebruikte mate-
riaal (doorzichtig glas) aanleiding om daarin zodanige
keuzes van de maker te ontdekken dat aan de voorwerpen
een eigen, oorspronkelijk karakter moet worden
toegeschreven, behoudens — wellicht — de steeds in
de voorwerpen terugkerende dikke bodem met luchtbel.
Met betrekking tot deze laatste kenmerken heeft Palma
echter onweersproken gesteld dat de Finse ontwerper
Wirkkala deze in 1952 heeft ontworpen en aan hem,
althans aan zijn erfgenamen, althans aan de Finse pro-
ducent Iittala, het auteursrecht daarop toekomt. Voor
zover de Bonny-serie wordt gekenmerkt door het feit
dat het glas (van Krosno) een heldere, blauwachtige
glans heeft, kan ook dit feit niet als subjectieve keuze
van de maker worden gekarakteriseerd, nu in elk geval
bij gelegenheid van de pleidooien voor dit hof door
Palma onweersproken is gesteld dat dit het kenmerk is
van de (betere) kwaliteit van het glas en ook de advoca-
aat van Bender heeft gesteld dat die blauwe glans
slechts het gevolg is van bij de productie van het glas
gebruikte grondstoffen. Dit betekent dat ook aan dit
kenmerk een zuiver technisch karakter toekomt.

4.5 Eerst bij gelegenheid van de pleidooien voor dit hof
heeft Bender — hetgeen ook op haar weg lag — een
aantal kenmerken genoemd die specifiek zouden zijn
voor de Bonny-serie, te weten dat het gaat om a) func-
tionele gebruiksartikelen, b) telkens uniek
mondgeblazen producten, c) gladde en wat vorm betreft
strakke voorwerpen zonder franjes, fruitsels en bedruk-

king, d) hoogwaardige kwaliteit door de gebruikte grondstoffen en de 5-jarige opleiding van meester Glasblazers en e) per stuk en op maat gemaakte deksels en stoppen van potten en karaffen voor de unieke mondgeblazen producten. Voor zover deze aspecten al niet hiervoor onder 4.4 zijn besproken (het eerstgenoemde aspect) gaat het hierbij echter steeds om keuzes die berusten op objectieve vereisten van technische of praktische aard, behoudens voor zover het om het als derde genoemde kenmerk gaat. De omschrijving daarvan is echter zonder nadere toelichting, die ontbreekt, zo algemeen en dus zo weinig zeggend dat moeilijk de conclusie kan worden getrokken dat aan de Bonny-serie op basis daarvan een eigen, oorspronkelijk karakter moet worden toegeschreven. Evenmin heeft het hof die conclusie op grond van de overgelegde producties van de Bonny-serie of op basis van eigen waarneming kunnen trekken, toen bij gelegenheid van de pleidooien voor dit hof door partijen een aantal voorwerpen uit de Bonny-serie was uitgesteld. Voor zover over het voorgaande ten aanzien van een specifiek detail van een bepaald product anders zou kunnen worden gedacht, geldt tot slot ook in deze context het onder 4.8 ten aanzien van dergelijke details overwegene.

4.6 Uit het voorgaande moet de conclusie worden getrokken dat de onder de naam 'Bonny' op de markt gebrachte producten voorshands niet te kwalificeren zijn als werk in de zin van artikel 10 Aw, dat Bender zich voor haar vordering reeds daarom niet op schending van enig haar toekomend auteursrecht ten aanzien van de Bonny-serie kan beroepen en dat derhalve de vraag of en, zo ja, in hoeverre Bender als maker (en/of rechtverkrijgende) in de zin van artikel 1 Aw kan gelden — zoals Bender heeft gesteld maar door Palma gemotiveerd is betwist — hier buiten bespreking kan blijven.

4.7 In het onderhavige geschil gaat het in de tweede plaats om de vraag of Palma onrechtmatig handelt jegens Bender in de zin van artikel 6:162 BW omdat zij voorwerpen uit de Bonny-serie slaafs laat nabootsen en hier te lande verkoopt dan wel voorwerpen hier te lande verkoopt die — buiten haar toedoen — slaafse nabootsing zijn uit de Bonny-serie.

4.8 Voor de beantwoording van deze vraag is cruciaal of de gewraakte producten die Palma verkoopt, slaafs nagebootste voorwerpen uit de Bonny-serie zijn. Die vraag moet ontkennend worden beantwoord.

Het hof, recht doende in hoger beroep in kort geding:

6.1 bekrachtigt het **Ook hier stelt het hof voorop dat de in de Bonny-serie opgenomen voorwerpen alle (een bepaald soort) gebruiksvoorwerpen zijn die, wat vormgeving en materiaal betreft, in beginsel voor een belangrijk deel worden bepaald door hun functionele karakter, en dat elk van die voorwerpen in zoverre weinig ruimte biedt voor variatie met een vergelijkbaar voorwerp van een andere producent, zeker nu de opvallend dikke bodem met luchtbel ook volgens Bender een niet specifiek voor haar producten kenmerkend detail is. In het onderhavige geval zijn echter daar, waar door de mogelijkheid tot detaillering — zonder aan de deugdelijkheid en bruikbaarheid van de voorwerpen afbreuk**

te doen — onderlinge afwijkingen kunnen worden aangebracht, in meerdere opzichten ook verschillen aan te wijzen. Te denken valt daarbij bijvoorbeeld — naast de door Bender erkende afwijking (kromming) in de hals van een rozenvaasje — aan de vorm van sommige karaffen, de deksels van een pot en een doos, de voet van een bonbon-fruitschaal, etcetera (vgl. — telkens met de vergelijkbare voorwerpen afgebeeld op productie 10 van Palma in eerste aanleg – productie 5 van Bender in eerste aanleg, respectievelijk afbeeldingen 10 t/m 14, afbeeldingen 23 en 24, afbeelding 25, etcetera). Daarnaast bestaan, al zijn die volgens Bender slechts gering, in veel gevallen afwijkingen in de afmeting (vgl. o.m. Productie 11 Palma in eerste aanleg). Bovendien bestaan, zoals hiervoor onder 4.4 reeds werd overwogen, duidelijke verschillen in de kwaliteit en de kleur van het gebruikte glas: bij gelegenheid van de pleidooien voor dit hof waren partijen het erover eens dat de in de Bonny-serie gebruikte glassoort helder is en een blauwachtige schijn vertoont, terwijl de glassoort die in de door Palma verkochte producten is verwerkt, wat donkerder en doffer is, hetgeen volgens partijen zijn verklaring vindt in het feit dat de in de producten van Krosno verwerkte glassoort van een betere kwaliteit is. Ten slotte is van groot belang dat Bender haar stelling, dat Palma met de verkoop van de beweerdelijk geïmiteerde voorwerpen nodeloos verwarring sticht bij het publiek, op geen enkele wijze heeft geconcretiseerd, bijvoorbeeld door middel van onderzoek en/of het uitvoeren van een of meer enquêtes onder het publiek waaruit van zodanige verwarring zou kunnen blijken. Evenmin heeft het hof die conclusie op basis van eigen waarneming kunnen trekken, toen bij gelegenheid van de pleidooien voor dit hof door partijen een aantal voorwerpen uit de Bonny-serie, met daarnaast telkens het vergelijkbare Palma product, was uitgesteld. Bender heeft ook niet gewezen op voorvallen in de praktijk waaruit steun te putten valt voor haar stelling dat Palma onnodige verwarring zaait.

4.9 Uit het voorgaande volgt dat voorshands niet voldoende aannemelijk is geworden dat Palma hier te lande producten verkoopt die slaafse nabootsing zijn van voorwerpen uit de Bonny-serie, dat Bender zich voor haar vordering reeds daarom niet op schending van artikel 6:162 BW kan beroepen en dat derhalve de (door de eerste grief opgeworpen) vraag of en, zo ja, in hoeverre Palma de door haar verkochte producten zelf laat produceren dan wel enkel van derden betreft, buiten bespreking kan blijven.

4.10 Voor bewijslevering is in dit kort geding geen plaats, zodat het door de Bender gedane bewijsaanbod reeds op die grond wordt gepasseerd.

5. De slotsom

Het hoger beroep faalt, zodat het bestreden vonnis zal worden bekrachtigd. Bender zal als de in het ongelijk gestelde partij in de kosten van het geding in hoger beroep worden veroordeeld.

6. De beslissing tussen partijen in kort geding gewezen vonnis van de voorzieningenrechter van de rechtbank Almelo van 8 februari 2006;

6.2 veroordeelt Bender in de kosten van het geding in hoger beroep, tot aan deze uitspraak aan de zijde van Palma begroot op € 2.682,- voor salaris procureur en op € 296,- voor verschotten. Enz.